

խոստանան որ իրենք պիտի կըրնան փաստել անոր թիւրք ընտանիքէ մը ծնած ըլլալը: Խնդիրը կը փոխանցուի Ալէքսանտրէթի կառավարութեան: Աղջիկը և անոր մայրը եղած ըլլալը յայտարարուող կինը կը քննուին: Բայց բոլոր քննութեանց արդիւնքներն ալ ապարդիւն կը մնան և աղջիկը չի փոխի իր յայտարարութիւնները: Ալէքսանտրէթի կառավարական կարգ մը չըջանակներուն սակայն, շատ հաճոյ չի թուիր աղջկան և մօրը այս յամառ խոստովանութիւնները և կ'աշխատին բռնի խոստովանեցնել որ աղջիկը հայ է: Հակառակ խնդ ինկան ենթացկուած ծանր հարուածներուն և ծեծերուն, ոչ մէկ տարբեր խոստովանութիւն դուրս կուգան անոնց բերնէն:

Այժմ աղջիկը, Ալէքսանտրէթ հիւանդանոցի մէջ պահ դրուած է և իբր թէ կ'սպասուի Այնթապէն դալիք անոր եղբայրներուն, որոնք պիտի հաստատեն թէ աղջիկը իրենց քոյրն է և որով վէճ չի կըրնար ըլլալ անոր հայ ըլլալուն մասին:

Անա թէ մինչև ուր կը փոխադրուի խնդիրը, կարող մը մեր անըզգայ հայրենակիցներու անխորհուրդ քայլերուն հետեւանքով: Ինքզինքը հայ յայտարարող աղջկան մը թիւրք ըլլալը հաստատելու համար թիւրքայէն վկաներ կը կանչուին և մասնաւոր ճիգ կը քափուի անոր քիւրք ըլլալը փաստելու համար:

Ըստ մեզ, ով ալ եղած ըլլայ

պատճառը, խնդիրը մինչև այս աստիճանին հասցնել, պարզապէս անհարուստութեան հետեւանքն է Գորբգ իմանի մեր աղայային շրջանակներուն: Այլևս ով գիտէ, ինչ յետիւրանքներ պիտի հիւսեն և ինչ յարձակումներ պիտի գործեն մեր վրայ թիւրք թիւրքերը, որոնք առիթ կը փնտռեն մեզ վարկաբեկելու և մեր վրայ յարձակելու համար:

Առաջին առթիւ, թրքաարաքառ «Վանտէթ» թիւրքի Գորբգ իմանի թղթակցիցը ի միջև այլոց հետեւեալ թուում տողերը կը գտնուին.

«Չարմանային այն է որ, Գորբգ իմանի յայտնի վաճառականներէն իսպառուր աղա Գարապաճաղեանն ալ մոտ խառնիք է այս խնդրին մէջ և կարող մը տղեն մարդիկը արողքելով ուղիւր է դիտմամբ Գորբգ իմանի հանրային կարծիքը խանգարելը:

Այս տողերով ի հարկէ «Վանտէթ» թիւրք թղթակցիցը սպառնալիք կ'ուղղէ իսպառուր աղային, և կ'ակնարկէ որ այս դէպքը Գորբգ իմանի հանրային կարծիքին վրայ ազդած է: Որքան ալ անշնչան ըլլան սոյն թղթակցին դիտումաւոր տեղեկութիւնները, դարձեալ կրնայ թիւրք և հայ բնակչութեան փոխ յարաբերութիւններուն վրայ գէշ ազդեցութիւն թողուլ և վնասել:

Ինչու մեղադրել թիւրքերը սակայն, երբ հայաւուն մարդիկ կան որոնք ևս մասնաւոր փափաք յայտնած են և իրենց կարելի բոլոր միջոցները տրամադրած՝ որ հայ աղջիկ մը թիւրք դառնայ:

Թղթակից

բեռնէ խթրեղազով, որով ընթացքին մանկիկները իրենց ձեռքին բռնած էին եռագոյն փաթեթի դեօնակներ: Փոքրիկներու արտասանութիւնները, երգերը, որո՞ւմ արտաբերելու և հայկական պարերը լաւ անցան չանդէսը քաղաքները համար եկած էին բաւական մեծ թիւով հասարակութիւն մը:

«Յառաջդիմաւորաց Տան» սրահին մէջ խթրեթ իրենց կատարուեցաւ Պատ. Մարտիան երկայն խնջոյքը. որը տեւեց կէս գիշերէն յետոյ մինչև ժամը 1, խառնադուռ միջնորդ մը մէջ պահելով Պատանիները:

Նոյն սրահին մէջ ծնունդի երկ. բորդ իրենց տեղի ունեցաւ Հ. Մ. Ը. Մ. ի երեկոյթը, ներկայութեամբ անդամներու:

Մինչև հիմայ դեռ լաւանք չ'է որոշ թիւր Դաւանակի հայ գաղութին և շատեց ի վեր զգալի էր կանանուր վիճակագրութեան մը պէտքը: Ներկայ տարիներէ ի վեր տեղի փոխադրութեան չ'էր հետաքրքրուած գաղութի վիճակագրութեան կազմութեամբ: Այս տարի որոշած է, որ անորմէք համար պատուելի երեք ճահաններ այն պարտականութիւնը յանձն առնեն: Կը լսենք, որ քա.

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԱՇԽԱՏԱՅԱՆՔԸ ՎԵՐՉԱՑ Ի Է

Աշխատանքան պայքարը Ղափանի շրջանին մէջ վերջացեր է: Զբաւած անասութիւններուն և գելուսանանքան արգելներուն վարկային ընկերութեան միջոցով բաշխուած է 7000 ռուպլի սերունավորի և 3 հազար բ. երկարաթու վարկ, լծկաններ ձեռք բերելու համար: Դաշտային աշխատանքները կ'ընթանան բարեխաղող պայմաններու մէջ:

Գիւղացիները դժուարութեան կը հանդիպին միայն սերմնացու ցորեն ձեռք բերելու գործին մէջ, որուն մեծ մասը կը ներածուի դրամի հանրապետութենէն, փոխադրութեան ծախքը և զինք բարձր են:

ՇԽԱՆԻ ԽՈՐՈՒ ՆԵՐԱՄՄԱՆ

ՄԱՐԳԻՐԸ

1928 թ. գործառնական աշխատայ մէջ Հայաստան պիտի ընկերած է 3 և կէս միլիոն ռուպլի շինաներէն: Շինարարութեամբ զբաղող հիմնարկներուն հետ շինաներէն ժողովարարութեան վերաբերմամբ մինչև այժմ կ'ընթացած են 700 հազար ռուպլի պայմանագրեր, որոնցմէ միայն Թեքսթիլ շինի 1,400 հազար ռուպլի:

ԲՈՒԹԵՆ ԶԻ ԴԱՂԻՐ

Հետիւտանքային մէջ սկսած ամսին, արձանագրուած է ջրաղէղի (կապու հազ) հիւանդութեան 38 դէպք, հոգ. ին 133 նոյմ. 143. Համաճարակի սկզբունքն մինչև արդար մէկը. ջրաղէղն մէջ արձանագրուած է ջրաղէղի հիւանդութեան 348 դէպք:

Գիւղերու մէջ սեպտեմբերին արձանագրուած է 40 դէպք՝ հոգեմ. բերին 112 և նոյեմբերին 158.

Գ Ա Ղ Ո Ւ Թ Ա Յ Յ

ԶԱՅՆ ՍԸ ՆԵՐԱՍՈՐ ԳԱՂՈՒԹԸ ՍԸ

Սրաթը— Ուսանիկներէն կը ըզբեն ճշայնութիւնը:—

Սրաթը (Ուսան) մէջ կայ փոքրիկ հայ գաղութ լայն, մօտաւորապէս 10 տուն 35 շունչով, որոնք գրեթէ բոլորն ալ փոքր առեւտրականներ են: Ոչ մէկ կազմակերպութիւն և ոչ մէկ բարեգործական կառուութիւն չկայ այստեղ:

Փոքրիկներ ամերիկեան դպրոցներու մէջ կուսանին և չեն ալ դեռ թէ հայ ինչ ըսել է բացի մէկ երկու հոգիէն:

Ութ տարի առաջ, լ'գաղութն ալ եւ այլ հանգանակութիւններու մասնակցած է, բայց անկէ վերջինք իր մէջ ամփոփուած է՝ իր զիջումը ձեռով ազգասիրութիւն ընկելով: Միջին ութերու չէր զգուշացան պատճառով ամենքը դարձած են անտարբեր:

Թէնքոյիկիկները որ հրաւիրուած էինք Միջին Տէվէնեանի ունը, Հայ հանգանակական սեղանի մը շուրջ ամէն ինչ հայկական էր: Բայց անսկսած բար լոյն աշտարակայինութիւնը, մասնաւորապէս կը խօս.

հանածէն Տ Ս օրգիս հայր Պիսոսեանը միայն կատարած է իր վերայ դրուած պարտականութիւնը:

Փափակելի է, որ սոյն գործը հետապնդուի և գլուխ հանուի:

Հայ գաղութականներու տեղափոխման գործը հոս ևս զբաղեցած է իշխանութիւնները, սակայն մինչև ցարդ դական արդիւնք մը ձեռք չ'էր բերած:

Վերջերս տեղական կառավարութիւնը 20000 քառ. կողմէն խոչ մը գնած է 1700 օսմ. սովի, Պապը շարքի պատէզներու մէջ. ներկայիս փոխանցման գործողութիւնը կ'աշխատուի վայրը թէն պարիսպին դուրս, ոսկայն հայ եկեղեցիին մօտեղ մը կը գտնուի կառուարութիւնը փոխանորդարանին թմոցուցեր է, որ քէմբերու մէջ լաւագործուած հայերը իրենց պարագները այդ վայրը կրնան փոխադրել իսկ փոխանորդարանը գտնուի կառուարած է, որ կառավարութիւնը իր ծախքով շէնքեր կ'առուցանէ և յապաքուի հայ գաղութականներուն Յնչեալ տեղը կարելի է 200 ընտանիքի համար տուններ շինել տալ: Կ'ապաստեն արդիւնքին:

| 14 | 1 | 29

Թղթակից

Դաւանկոս

ՄԵԾ ԴՈՒՔՍ ՆԻԿՈԼԱՅԻ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿՏՈՒԸ

Գրած էր Սեփ. Սեփ. Նիկոլայ Նիկոլայի մասին: Թափե Նիկոլայ Նիկոլայը այս մասին հետեւեալ մասնաւորութիւնները կը հաղորդէ:—

Մեծ Դուքս Նիկոլայի մասին օրտառու խոսք մը լմը Երեմի Թայմի է որ ուսու գաղթականները զայն կը նկատէին իրենց ապագայ Թաւրից կազմակերպչին ու վերջապատաւան ձեռագրչին ուժը: Իր մաս հոգի օրը, Մեծ Դուքսը, ուսուական Մեծնդին առթիւ, անձամբ յայտարարութիւն մը գրեց իր նայրենակիցներուն ուղղուած, որ հիմա կրնայ նկատուի իր քաղաքական կատարել Անա կապը:

Մեծնդի Թեմբուրն առթիւ օրը շօյները բարբիթ: Առաւելու կատարեմաթ որ կատարանք մեր հայտները ազատ քանի ու հաւատարմ, սէնը և կարգը վերահաստատելին անտեղ: Սրանց շնորհակալութիւն կը յայտնեմ բոլոր անոնց որ հիւանդութեան շրջանին զին շնորհան: Մի մոռնալ Ռուսիան, Հոս աշխարհ մէջ միշտ անոր վրայ մասնեցէ՛ք ու ձեռք ամբողջ ուժն ու միջոցները մի խնայէ՛ք անոր աղաատագրութեան համար: Որքան ալ առաւելել լլլան ձեր տապալները մի մոռնալ որ փորկութեան ժամը կը յառաջանի: Ռուս ժողովուրդը, հաւաքէ ուժերդ և իրան զգուշացուցէ՛ք մտքի փոփոխել կենսեքդ յաղթական ճամբան:

ՄԱՇՈՒՆԱՆ ՄԱՐԱԳԱՆԵՐԸ

Շարաթ առաւել, Մեծ Դուքսը իր անկողինի մէջ պատարագի մը ներկայ եղաւ, թիւիւ մը ճաշեց, քանի մը ժամ քնացաւ, յետոյ անձամբ վերի յայտարարութիւնը խմբագրեց:

Ժամը 22, 30ին հագին աւանդեց Անաթապիս Մեծ Դուքսին թեւերուն մէջ: Մեծ Դուքսը, հագած էր Կապուսեան խաղախերու համար զգեստը, և կարծես կախած Մ. Դուքսի խաղը Մարմինը շրջապատած էին հրեաների և խաղախերու նիւթասպաներէ բաղկացած շրջախումբ մը:

Ասկէ առաջ քանիցս Մեծ Դուքսին մահան լուրը տարածայնուած էր: Այսպէս օրինակ կրէին թէ 1918 ին գերմանացիներու կողմէ հրացանադարկ եղած է, յետոյ ալ պոլսեցիներու կողմէ 1919 ին իրախանութեան էջ Մեծ Դուքսը մինչև 1919 ին ինքն առաջ. յետոյ անցաւ Իտալիա, իսկ 1923 ին բնակեցաւ Շէնքի դղեակը, և Նոյեմբեր ամսուն էր որ Անգիւ վերադարձած էր, որ պարզ ու քաղաւած կեանք մը կ'անցներ:

Անգիւական թիւրքերը, մասնաւորապէս թայմի և Մոնթիկ Գոսթ, երկար յոգնածներ կը նուրբն Նիքոլայ Մեծ Դուքսին, և կը գողնէին անոր զինուորական յառաքութիւնները:

Թայմի կը գրէ Թէ յաճախ հարցում եղած է Մեծ Դուքսին Ռուսիոյ մէջ սիւսպետութեան հաւանական վերադարձութեան մը: Սոսին Դուքսը միշտ անհրաժեշտով կ'աղջուներ օւկէ ճիգ որ կը ձգէր երկրորդագոյն պոլսեցիներէն, սակայն միշտ կը մերժէր նախաձեռնել թէ ուսու ժողովուրդը ո'ր վարչաձեւը պիտի նախընտրէր:

Թեմբուրն զառաւելու Հոս ինչի մը առաւելու վկայութեանց համաձայն:

Ճիշդ յայտագրին մէջ չէ յիշատած թէ որոնք են դահիճները և որոնք զահիճը, ալ բաւականացած են «Մարտիրոս ժողովուրդ մը» խորագրով չգրգռուել համար ցեղային առեւտրիկներէն:

Այսպէսով հայկական առաւելանք ներքին միջոց դարձած են ֆիւմ մի ընկերութիւնները շահեցնելու:

ՕՊԱՐԱՐ ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ ԻՐ

Անտիքի Պատրարքութեան կողմէ լայնախաղ մը նախաձեռն ըլլալով Հեմոնի Տ. Մարտին քան Տեմբուրի, Ամենայն Հայոց Հայրապետը և էջմիածնայ Գեորգիոս խորհուրդը արտաքին են զինք ի հարկին կրելու այլ պատու խաղը, քաղաքներէն իր բարեք ծառայութեան, ինչպէս յայտարարուած է Վեհ. Հայրապետը իր կեղեկութիւնը, և ուրիշ ուր հայրապետական օրհնութիւնները:

Նախակատարի Պիտրեթ Պ. Սամուէլ Կիւլվարդեան.

Հանգեցի այսօր Խմբագրանուն հանդիպիլ:

նկրտ մէջ քարերով կը լեցնեն եւ
անց զայն մարեալ, բոցէն հագեալ
որը բուկեցան և խեղճ կինը ողջ
լայւորեցաւ:

* Նորէն Հալէպի մէջ, Խալաթ
հրանքի խալաթի մէջ կինը կա-
ն լեցնելով կը վառեն և զայն կը լեցնեն
ընդ աղջկան օրօքսցին տակ որ-
հասիչը մտնան, յետոյ գտնւում
է կայ կեթալ, վերադարձն կը
մտնի որ երախան և օրօքսցը մտ-
նի կայ կեթալի մէջ:

Ս. ՊԵՏ. ՈՍԵԱՆԻ